

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2025. október 15.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2025. október 15. 8:00

I.

Időtartam: 100 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Csak annyi válaszlelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tudatosítsa, hány részfeladatból áll a feladat, és oldja meg az összeset!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- Ügyeljen arra, hogy a személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!

Eredményes munkát kívánunk!

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

I. EGYSZERŰ, RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat a Hun Birodalomhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„Estefelé, evés közben, közeledő lovak dobogását hallottuk, s meg is jelent két szkíta [értsd: hun], és Attilához hívott minket. [...] [Jövetelünk] nemcsak a rómaiaknak és a hunoknak használ majd, hanem Onégésiosnak [Attila főemberének] is, ugyanis a császár azt óhajtja, hogy ő jöjjön hozzá, s intézze el a két nép viszályát, márpedig az esetben rendkívüli ajándékokkal fog hazájába visszatérni. [...] Itt állt az a palota, amelyről azt mondták, hogy Attila minden más lakóhelyénél különb volt; fából és gyalult deszkákból összeillesztett fakerítéssel volt körülvéve, amely nem biztonság végett, hanem csak dísznek épült. [...] Megálltunk a küszöbnél, szemközt Attilával, a pohárnokok [szolgálok] pedig helyi szokás szerint serlegeket nyújtottak át, hogy áldomást ihassunk. [...] A többi barbárnak és nekünk ezüsttálcákra raktak finom ételeket, Attilának azonban csak húst hoztak fatálon, semmi egyebet. Mértékletes volt minden egyéb tekintetben is, a vendégeknek ugyanis arany- meg ezüstserlegeket adtak, míg ő fakupát használt. Egyszerű volt a ruhája is, csupán tisztaságban volt különb a többiekénél.” (Priszkosz keletrómai történetíró)

a) Mely évszázadban történt eseményről tudósít a forrás? (0,5 pont)

b) A Hun Birodalmat nomád államként tartja számon az utókor. A forrásból azonban kiderül, hogy ez nem jelentett folyamatos vándorlást, sőt akár évtizedekig is egy-egy helyen tartózkodtak. Támassza alá a forrás alapján saját szavaival az utóbbi állítást! (1 pont)

.....

c) Fogalmazza meg a forrás alapján a különbséget Attila és a római császárok jellemző viselkedése, életmódja között! (1 pont)

.....

d) Döntse el, milyen céllal érkező emberek szemszögéből számol be az eseményekről a forrás! Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Kereskedőként érkeztek a hunokhoz, hogy eladják termékeiket.
2. Diplomáciai megbízást teljesítő követekként érkeztek Attilához.
3. Zsoldos katonának kívántak beállni valamelyik hun segédcsoportba.

e) Hol zajlottak a forrásban leírt események? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. Galliában
2. A Kárpát-medencében
3. Itáliában

f) A forrás szerzője – Priszkosz – a Keletrómai Birodalomból érkezett. Mely település volt ennek a birodalomnak a fővárosa? (0,5 pont)

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

2. A feladat a középkori szerzetességgel kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 0,5 pont.)****a) Állapítsa meg, melyik szerzetesrendhez kötődnek tartalmuk alapján a források! Írja a források betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy betűjel kimarad.**

A) „Eusebius [Boldog Özséb], a kivételes szentségű férfi, [...] az esztergomi egyház kanonokja volt. A világot hátrahagyva a pilisi hegyekben a remeteéletet ölelte magához, ahol sok testvért egybegyűjtött. [...] Ő, isteni sugallattól indítva, összegyűjtötte a szétszórt remeteket, és egy közösséggé formálta őket. Rendünk első priorjává [vezetőjévé] lett.” (A testvérek élete című műből, 16. század)

B) „Assisi városa felé vette útját. Amikor a város polgárai észrevették, hogy külseje piszkos, bensőleg pedig megváltozott, örültek vélték, és az utca sarával meg kavicsokkal dobálták, és mint eszement bolondot, hangosan kiáltozva gúnyolták. Isten szolgálja azonban nem tört meg és nem hátrált meg egyetlen sértés miatt sem, hanem mint süket, áthaladt mindnyájuk között.” (Egy szent legendája, 13. század)

C) „A testvérek semmit se sajátítsanak ki, se házat, se földet, se más egyebet. És mint zarándokok és jövevények, akik szegénységben és alázatosságban szolgálnak e világon az Úrnak, menjenek bizalommal alamizsnát [adományt] gyűjteni, és nem kell szégyenkezniük, mert az Úr is szegénnyé lett értünk ezen a földön.” (Szerzetesi szabályzat, 13. század)

D) „Bárki, aki társaságunkban, melyet Jézusról kívánunk elnevezni, a kereszt lobogója alatt Isten harcosa kíván lenni, és csak az Urat és annak földi helytartóját, a pápát akarja szolgálni, [...] legyen felkészülve arra, hogy olyan társaság tagja lesz, melynek célja a lelkeknek a keresztény élet és keresztény tanok szerinti gondozása, a hit terjesztése.” (Szerzetesi szabályzat, 16. század)

E) „Az apát, aki méltó arra, hogy monostor élén álljon, mindig tartsa emlékezetében, hogy minek nevezik, és az előljáró nevének tetteivel feleljen meg. [...] Éppen azért az apát semmit se tanítson, rendeljen vagy parancsoljon, ami az Úr törvénye ellen van, hanem parancsa és tanítása az isteni igazság kovászaként áradjon szét a tanítványok szívében. [...] Mihelyt tehát az előljáró valamit parancsol, [...] [a testvérek] azonnal letesznek mindent kezükből, [...] s a parancsadó szavát gyorslábú engedelmséggel tetteikkel követik.” (Szerzetesi szabályzat, 6. század)

Szerzetesrend neve	Forrás betűjele
bencések	
ferencesek	
pálosok	

b) Melyik szerzetesi fogadalomról nem esik szó a forrásrészletekben?

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

c) Nevezze meg, milyen jellegű / típusú rendet ír le a C) betűjelű forrás!

.....

Nevezzen meg a képek alapján két szerzetesi tevékenységet! Válaszát írja a megfelelő kép alatti pontozott vonalra!

d)

e)

4 pont

3. A feladat I. (Nagy) Lajos király külpolitikájához kapcsolódik. Oldja meg a feladatokat a térképvázlat és ismeretei segítségével!

Döntse el, melyik országra / területre igazak az állítások! Írja az ország / terület nevét a táblázat megfelelő mezőjébe! A térképvázlaton megnevezett országok / területek közül válasszon! Egy országot / területet többször is beírhat. (Elemenként 0,5 pont.)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Állítások	Ország / terület
a) I. Lajos magát tekintette az ország / terület uralkodójának öccse halála után, megszerzésére több hadjáratot is vezetett.	
b) Apja által kötött egyezmény értelmében vált I. Lajos ennek az országnak / területnek az uralkodójává is.	
c) Eredetileg keleti szláv fejedelemség, amelyre I. Lajos két országa is igényt formált.	
d) I. Lajos ide indított hadjáratai vezethettek a nagy pestisjárvány magyarországi megjelenéséhez.	
e) Ezt a délszláv országot / területet az ott elterjedt eretnekségre hivatkozva hódoltatta I. Lajos, ezt a törekvést szolgálhatta a pécsi egyetem megalapítása is.	
f) Már apja is hódoltatni akarta ezt az országot / területet, de a Déli-Kárpátokban vereséget szenvedett, I. Lajos azonban már sikerrel járt.	

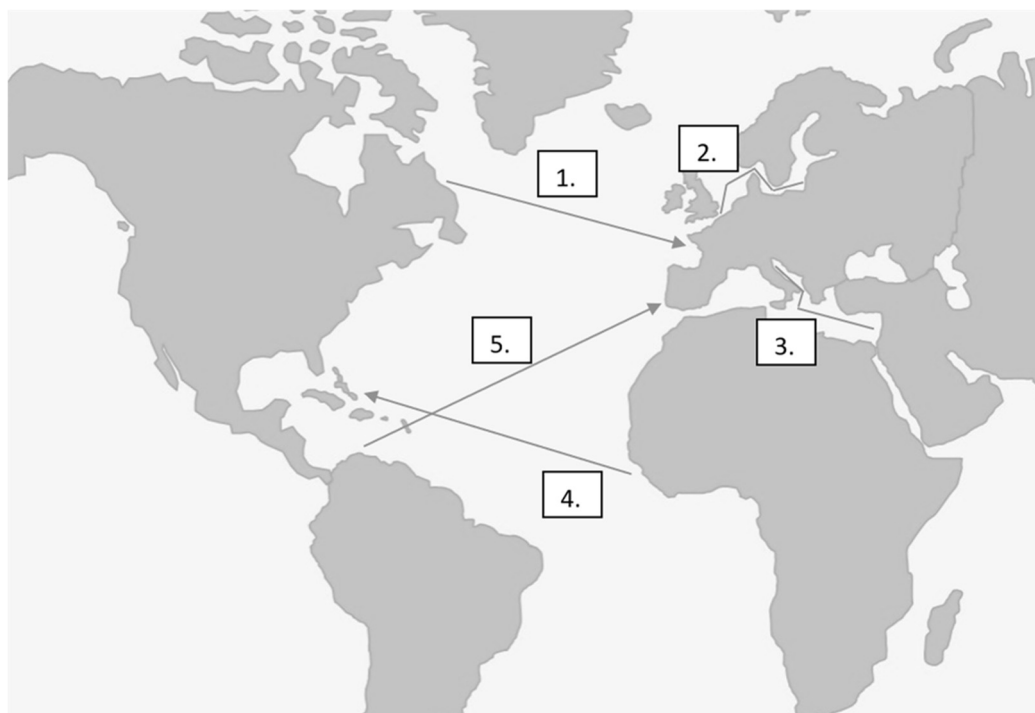
g) I. Lajos balkáni hadjáratai csak rövid távú sikert jelentettek. Fogalmazza meg, milyen hosszabb távú károkat okozott az itteni államok meggyengítése, illetve Magyarországhoz fűződő kapcsolatuk romlása! (1 pont)

.....

4 pont

4. A feladat a 16–17. századi világkereskedelemmel kapcsolatos.

Adja meg a térképvázlaton jelölt kereskedelmi útvonalak közül annak a sorszámát, amelyikre az állítás vonatkozik! Magyarázza meg az állításban szereplő jelenség okát! Minden állításhoz egy sorszámot írjon! Egy sorszám kimarad. (Feladatrészenként 1 pont.)

Tengeri kereskedelmi útvonalak a kora újkorban

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) Ezen a kereskedelmi útvonalon keresztül jutottak a gyarmatosítók olcsó, nagy tömegű munkaerőhöz.

Sorszám:..... A jelenség oka:.....

b) Az itt zajló kereskedelem árforradalmat / inflációt idézett elő Európában.

Sorszám:..... A jelenség oka:.....

c) Ezen a középkor óta jelentős útvonalon ismét fellendült a kereskedelem.

Sorszám:..... A jelenség oka:.....

d) Ezen az útvonalon hanyatlásnak indult a kereskedelem.

Sorszám:..... A jelenség oka:.....

4 pont

5. A feladat a 17. századi Magyarországhoz kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!

„Szükséges azért, hogy a magyar nemzet, ha ettől a fennforgó vésztől meg akar szabadulni, ha magának, posteritásának [utódjainak] megmaradást kíván, tartson fegyvert kezében; de nem úgy, mint eddig, hanem jóval is másképpen. [...] Az ország tartson egy ármádát [hadsereget] lábön készen, aki mindenféle, minden órában, minden szempillantásban, télen, nyáron, oda mehessen, ahova szükség kívánja. Ez minden fundamentomja [alapja] a mi megmaradásunknak. [...] Ez az ármádia, szükséges, hogy elegendő fizetéssel és minden provisióval administráltassék [szükségessé ellássák]; oly fizetése legyen pedig a vitézeknek, hogy azzal becsületesen hóról hora beérje.” (Zrínyi Miklós, 1661)

a) Nevezze meg, mit értett Zrínyi Miklós a „fennforgó vész” kifejezés alatt! (0,5 pont)

.....

b) Nevezze meg szakkifejezéssel, milyen típusú hadsereget képzelt el Zrínyi! (0,5 pont)

.....

c) Fogalmazza meg saját szavaival, milyen előnyei lettek volna a Zrínyi által javasolt hadseregnek a bandériumhoz képest! Nevezze meg két előnyét! (Elemenként 0,5 pont.)

1.

2.

d) Fogalmazza meg saját szavaival, miért nem támogatták Zrínyinek a forrásban szereplő elképzeléseit a magyar rendek! (1 pont)

.....

e) Fogalmazza meg saját szavaival, miért nem támogatták Zrínyinek a forrásban szereplő elképzeléseit a császári udvarban! (1 pont)

.....

4 pont

**6. A feladat az Amerikai Egyesült Államok történetéhez kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!**

A) „2. Köztársasági intézményeink fenntartása szempontjából szükséges ragaszkodni a Függetlenségi nyilatkozatban és az Alkotmányban kifejtett azon alapelvhez, miszerint »minden ember egyenlőként teremtetett, az embert teremtője olyan elidegeníthetetlen jogokkal ruházta fel, amelyekről le nem mondhat« [...]»

8. Tagadjuk, hogy a Kongresszusnak, a helyi törvényhozásnak vagy bárkinek joga lenne rabszolgaságot bevezetni az Egyesült Államok [még állammá nem szervezett] területein. [...]» (Pártprogram, 1860)

a) Nevezze meg az A) betűjelű forrásban olvasható programot kiadó pártot! (0,5 pont)

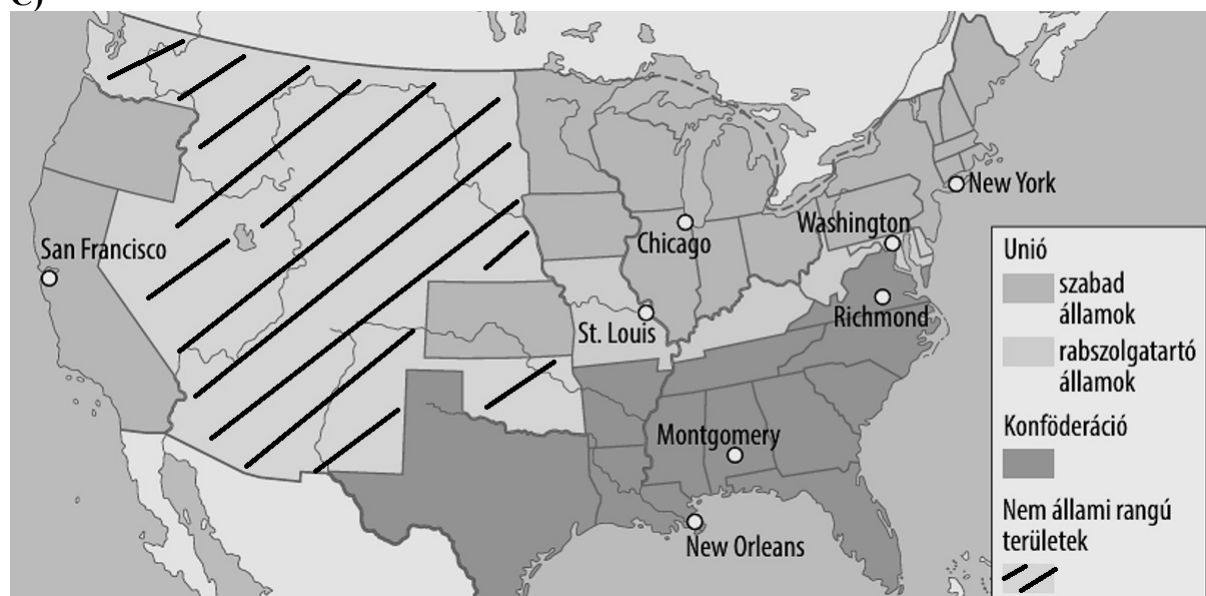
.....

b) Magyarázza meg saját szavaival, mi a logikai összefüggés a program 2. és 8. pontja között! (1 pont)

.....

B) „Én, [...] az Egyesült Államok elnöke, a reám ruházott hatalmamnál fogva, melyet az Egyesült Államok hadseregének és hadiflottájának főparancsnokaként gyakorlok az Egyesült Államok tekintélye és kormánya elleni fegyveres lázadás idején, e lázadás leverése érdekében hozott megfelelő és szükséges háborús rendszabály érdekében, a mi Urunk 1863. esztendejének január első napján [...] ezennel elrendelem és kinyilvánítom, hogy a (lázadásban levő) államokban és államrészekben rabszolgaként tartott személyek valamennyien szabadok, és mostantól fogva szabadok is maradnak.” (Elnöki rendelet, 1863)

C)

*Az Amerikai Egyesült Államok a polgárháború idején
(Konföderáció: az Uniótól elszakadó déli államok.)*

c) Nevezze meg a B) betűjelű forrásban olvasható rendeletet kiadó elnököt! (0,5 pont)

.....

d) Magyarázza meg saját szavaival a B) és C) betűjelű források összevetésével, miért nem szabadult fel minden rabszolga az Egyesült Államok területén 1863-ban! (1 pont)

.....

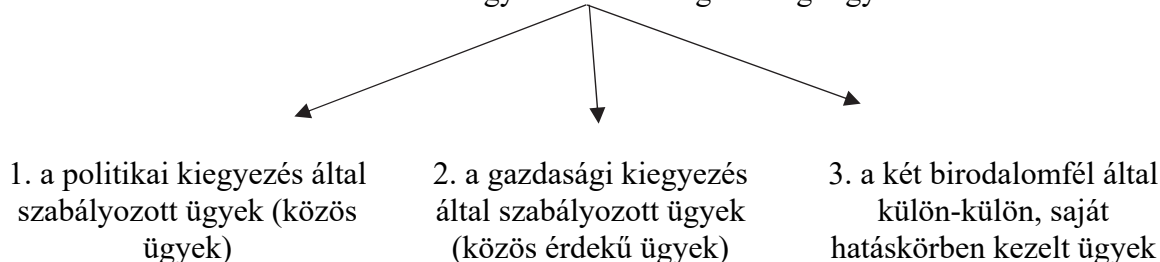
3 pont

7. A feladat a gazdasági kiegyezéshez kapcsolódik.

Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

Döntse el, az Osztrák–Magyar Monarchia mely típusú gazdasági ügyei közé tartoznak a táblázatban szereplő példák! Írja az ábrán szereplő gazdasági ügyek sorszámát a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy sorszámot írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

Az Osztrák–Magyar Monarchia gazdasági ügyei

„Az 1867-es kiegyezés [...] gazdasági oldala [...] [több] mozzanatból tevődött össze. Egyrészt az úgynevezett közös ügyek (külügy és hadügy) fedezésére szolgáló pénzügyekből. Ezeknek az ügyeknek a közössége Deák Ferenc közjogi érvelése szerint a Pragmatica Sanctióból származott. [...] A kiegyezésben rendelkeztek az úgynevezett közös érdekű ügyek felől is, amelyek szoros közjogi értelemben véve nem voltak a Pragmatica Sanctióból levezethetőek. [...] Ezekből a magyar felfogás szerint nem származhatott volna teher a magyar államra, azonban »méltányosságból és politikai tekintetből« ezekről is megegyeztek.” (Kövér György történész, 2003)

Gazdasági példák	Sorszám
a) a Romániából behozott áruból származó vámbevétel	
b) az Osztrák–Magyar Bank (a Monarchia jegybankja) hivatalnokainak fizetése	
c) új ágyúk vásárlása a császári és királyi hadsereg számára	
d) a Fiume–Budapest vasútvonal építésének költsége	
e) a Monarchia berlini követségén tartott fogadás költsége	
f) a magyar királyi honvédtisztképző iskola épületének korszerűsítése	

3 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

8. A feladat a két világháború közötti Németországhoz kapcsolódik.
Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

Választási plakát 1932-ből. Feliratok magyarul: Felépítjük! A mi építőköveink: munka, szabadság, kenyér. Tehát nemzetiszocialisták 8. lista. A többiek építési terve: ígérek, hivatalnoklépítés, szükségrendeletek; szociális megszorítások, korrupció, félelem, gyűlölet, hazugságok

B)

Nemzetiszocialista propagandaplakát 1938 körül. Feliratok magyarul: Téli segélyszervezet. Egy nép segít magán! (A plakát a szegény rétegeknek szánt adományokból biztosított állami támogatást hirdeti.)

a) Melyik társadalmi réteget kívánták megszólítani elsősorban az A) betűjelű plakáton szereplő ígéretekkel? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. nagypolgárság

2. értelmiség

3. munkásság

b) Nevezze meg azt a világtörténeti eseményt, amelyre az A) betűjelű plakáton szereplő intézkedések utalnak! (0,5 pont)

.....

c) Az A) betűjelű plakát három nemzetiszocialista ígéréteiből az egyik később hamisnak bizonyult. Nevezze meg, melyik, és magyarázza meg, miért! (1 pont)

.....

d) Fogalmazza meg saját szavaival a B) betűjelű plakát alapján a nemzetiszocialista propaganda által hangsúlyozott ideális család egy sajátosságát! (1 pont)

.....

e) Magyarázza meg, mire utal a B) betűjelű plakáton a bal oldali fiú öltözéke! (0,5 pont)

.....

f) Melyik az az üzenete a nemzetiszocialista ideológiának, amely mindkét plakáton megjelenik? Karikázza be az egyetlen helyes válasz sorszámát! (0,5 pont)

1. antiszemitizmus

2. szociális ígéretek

3. fajelmélet

4. revízió

4 pont

9. A feladat Magyarország első világháború utáni történetéhez kapcsolódik. (komplex tesztfeladat)

Oldja meg a feladatokat a karikatúrák és ismeretei segítségével!

A)

A karikatúra címe: „Hess, madár!” A kép bal oldalán látható címer Ausztriát jelképezi, jobb oldalon egy szavazóurna.

B)

C)

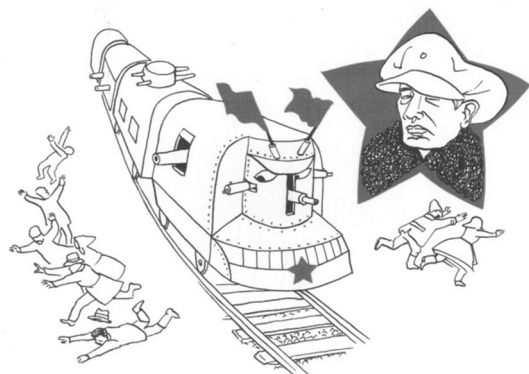
A kép alsó felében Magyarország északi része látható 1919 júniusában. Fölül a legnagyobb alak Clemenceau, a két kisebb pedig csehszlovák vezető politikusok.

D)

*A karikatúra felirata:
Woodrow Wilson: 14 pont
(A képen egy francia és egy román katona látható.)*

E)

Karikatúra

F)

*A karikatúra címe:
„Általános választójog kivételekkel”*

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Rendelje az egyes karikatúrákat a rájuk vonatkozó állításokhoz! Írja a karikatúrák betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! (Elemenként 0,5 pont.)

Állítások	Betűjelek	
a) A kép a nemzeti önrendelkezés megvalósulását mutatja be.		
b) A Rongyos Gárda 1921-es tevékenysége hozzájárult a képen látható politikai siker megvalósulásához.		
c) A képen az ellenforradalmat végrehajtó alakok jelennek meg.		
d) A kép utal a nyugati hatalmak beavatkozására.		
e) A kép a területvesztésre adott magyar válasz következményét mutatja be.		
f) A kép utal az osztályharc elméletére.		

g) Egyes karikatúrákon megjelenik a korszakban jellemző politikai indíttatású erőszak-hullám két típusa. Nevezze meg a két típust, illetve az azokat irányító vezetőket! A felsorolt személyek közül válasszon! Három személy neve kimarad. Írja a megoldásokat a táblázat megfelelő mezőjébe! (Elemenként 0,5 pont.)

Személyek: Bajcsy-Zsilinszky Endre, Prónay Pál, Rajk László, Szálasi Ferenc, Szamuely Tibor

	egyik típus	másik típus
a politikai indíttatású erőszakhullám megnevezése		
az erőszakos cselekedeteket közvetlenül, gyakran a helyszínen irányító vezető		

h) Nevezze meg azt az első világháborús szövetségi rendszert, amelynek egyik vezetője megjelenik a C) karikatúrán! (0,5 pont)

.....

i) Rendezze időrendi sorba az A), B) és E) karikatúrákon megjelenő eseményeket. Írja a karikatúrák betűjelét a táblázat megfelelő mezőjébe! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.

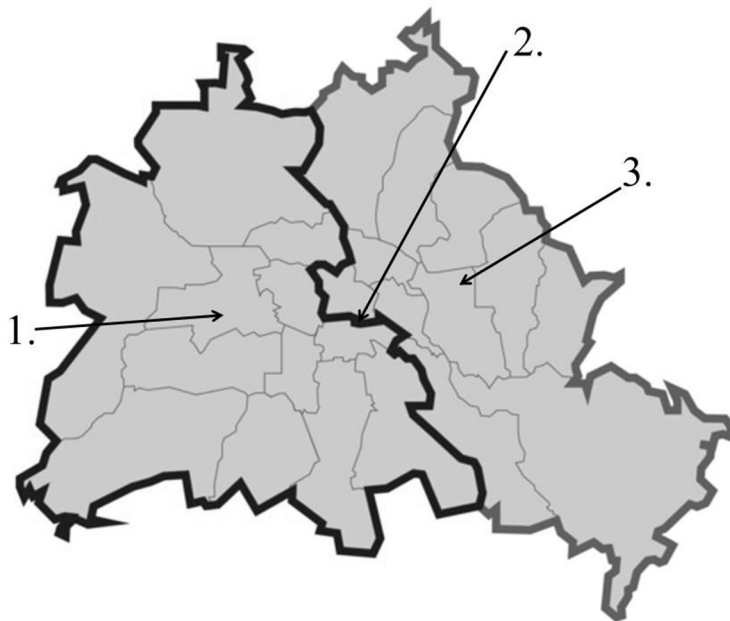
8 pont	
--------	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

10. A feladat a hidegháború korszakával kapcsolatos.

Oldja meg a német kérdésre vonatkozó feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

*Berlin a hidegháború
korában*

B)

Fénykép, 1948

C)

Fénykép, 1980-as évek

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

a) A térképvázlaton sorszámmal jelölt helyszínek közül melyik helyzetére utal az B) betűjelű fényképen ábrázolt jelenet? (0,5 pont)

A térképvázlaton jelölt rész sorszáma:

b) A térképvázlaton sorszámmal jelölt helyszínek közül hol állt a C) betűjelű fénykép előterében látható építmény? (0,5 pont)

A térképvázlaton jelölt rész sorszáma:

c) Melyik korabeli történelmi eseményt jelenítik meg a gyerekek a B) betűjelű fényképen? (0,5 pont)

.....

d) Melyik korabeli állam területéről készítették a C) betűjelű fényképet? (0,5 pont)

.....

e) Magyarázza meg, mi volt a szerepe a C) betűjelű fénykép előterében látható építménynek! (1 pont)

.....

f) A forrásokban ábrázolt helyzet Berlin sajátos földrajzi elhelyezkedéséből adódott. Magyarázza meg, miért! (1 pont)

.....

4 pont

11. A feladat a Kádár-korszak gazdaságpolitikájával kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A)

Szófukar TSZ-elnök.

– Tagtársak! Amit én elmondanék, azt már mind hallottuk a parlamentben! Csak ennyit akartam mondani!

B)

Ábrándozás.

– Gergely, elaludtál?! Már megint elfelejtetted, hogy a háztájiban vagy!

C)

Vigyázat! A tetőn dolgoznak!

D)

Egy belvárosi kisiparosnál.

– Miért ilyen drága ez a cipő?

– Tetszik tudni, még tele van a fejem a kapitalista gondolkodás maradványaival...

Mely korabeli karikatúrák támasztják alá a táblázatban szereplő állításokat? Írja a karikatúrák betűjelét a táblázat megfelelő mezőibe! Egy mezőbe egy betűjelet írjon! Egy betűjel többször is szerepelhet. (Elemenként 0,5 pont.)

Állítás	Betűjel(ek)	
a) Az egyéni érdek is szerepet játszott a gazdaság működésében.		
b) A munkavégzés sokszor nem volt hatékony.		
c) A kollektivizálás során engedményt is tettek.		
d) Nem volt jellemző az autonómia a gazdaság működtetésében.		

E) „[A korábbi párthatározatok] rögzítették, hogy a gazdaság struktúrájának szocialista átalakulása után is hosszú időre megmarad kiegészítő szerepében a magánszektor létjogosultsága, beleértve a kisipart, a kiskereskedelmet, a magántermelők piaci kereskedelmét [...]. A határozatok azt tűzték ki célul, hogy a magánkisipar járuljon hozzá mindenekelőtt a lakosság [...] igényeinek kielégítéséhez, továbbá egészítse ki a szocialista ipar áruválasztékát.” (Jegyzőkönyv az MSZMP Központi Bizottságának üléséről, 1968)

e) Fogalmazza meg saját szavaival az E) betűjelű forrás alapján, hogy a tervgazdálkodás mely alapvető hibája tette szükségessé a magánszektor fenntartását! (1 pont)

.....

4 pont

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

12. A feladat a romániai magyarság második világháború utáni helyzetével kapcsolatos. Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével!

A) „Maros megye románlakta településeiről ismét több mint 10 autóbusszal és teherautókkal szállították a vandál pusztítást végző románokat Marosvásárhelyre. A tüntetők durván bántalmazták az utcákon található magyarokat, akik menekülni próbálnak. [...] A [román nemzetvédelmi] miniszter [...] a tv-híradó kedd esti műsora után azt mondta, hogy a román [kommunista diktatúra elleni] forradalommal ellenséges, reakciós elemek próbálnak viszályt szítani a román nép és a magyar nemzetiség között. [...] [a])-t, a Romániai Magyar Demokrata Szövetség Maros megyei bizottságának elnökét, a neves magyar író, [akit a román nacionalisták súlyosan bántalmaztak], kedden gyógykezelés céljából Budapestre szállították.” (Újságcikk)

B) „A Világosság című kolozsvári lap [...] sorozatos magyarellenes kilengésekről számol be. [...] A párizsi döntést [vagyis a béke megkötését] követően Bonchidán is fellángoltak a terrorcselekmények. [...] Szentkatolnán [b)] [gyulafehérvári] püspököt nyíltan megakadályozták abban, hogy misét tartson a katolikus székelyeknek.” (Újságcikk)

C) „Mind több jelentés erősítette meg hétfőn közvetlenül és közvetve, hogy Temesváron a román hatóságok katonai erővel támadtak a Ceaușescu-rendszer ellen fellépő tüntetőkre. A hétvégén kezdődött demonstráció kiváltó oka az volt: [c)] református lelkészt és családját letartóztatták, hogy erőszakkal elhurcolják. [...] [A román hatóságok] páncélosokat is bevetettek a tüntetők ellen, akik – magyarok, románok, németek – Ceaușescu-ellenes jelszavakkal vonultak.” (Újságcikk)

Nevezze meg a forrásokból kihagyott, betűjelekkel jelölt személyeket! A felsorolt személyek közül válasszon! Egy személy neve kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

Személyek: Esterházy János, Márton Áron, Sütő András, Tőkés László

- a) b)
c)

d) Adja meg szakkifejezéssel az A) betűjelű forrásban leírt eseménysorozat elnevezését! (0,5 pont)

.....

e) Tegye időrendbe a forrásokat a bennük leírt események alapján! Írja a források betűjeleit a táblázat megfelelő mezőibe! A legkorábbival kezdje! (1 pont)

1.	2.	3.

f) Magyarázza meg, mely alapvető jellemzőjében különbözött a C) betűjelű forrásban leírt konfliktus az A) és B) betűjelű forrásban leírt konfliktusoktól! (1 pont)

.....

4 pont

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (kép, ábra, térkép, adatsor) forrásai:

1. Priskos rhétor töredékei. Ford. Szilágyi Sándor – Patay-Horváth András. Attraktor Kiadó. Máriabesnyő, 2014.
<https://core.ac.uk/download/pdf/42931845.pdf>
2. Gyöngyösi Gergely: Arcok a magyar középkorból. Ford.: Árva Vince – Csanád Béla – Csonka Ferenc. Szépirodalmi Könyvkiadó, Budapest, 1983.
Szent Bonaventúra: Szent Ferenc élete. Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány, Budapest, 2024.
https://bolt.ferencesek.hu/wp-content/uploads/2024/06/konyv_weboldalra_flipbook.pdf
<https://www.magnificat.ro/portal/index.php/hu/tink-mainmenu-345/igaz-mainmenu-40/151-szentek/assisi-szent-ferenc/1384-a-megerett-regula-2reg-assisi-szent-ferenc-m>
https://digitori.blog.hu/2020/08/24/forrasok_reformacio_es_ellenreformacio_10_1
https://pannonhalmifoapatsag.hu/wp-content/uploads/2019/01/regula_magyar.pdf
<https://mek.oszk.hu/01900/01954/html/index1479.html>
https://hu.wikipedia.org/wiki/Scriptor#/media/F%C3%A1jl:Jean_Mi%C3%A9lot,_Brussels.jpg
3. dr. Boronkai – dr. Gianone – Kormos – dr. Kovács – Borhegyi – Tamásiné: Történelem 9. Szent István Társulat, Budapest, 2021.
5. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/lecke_02_006
6. Száray Miklós: Történelem 11. a négyosztályos gimnáziumok és a szakközépiskolák számára 11. évfolyam Nemzeti Tankönyvkiadó/Nemzedékek Tudása Kiadó, Budapest, 2019.
dr. Boronkai – dr. Gianone – Kormos – dr. Kovács – Simonkay – Tamásiné: Történelem 10. Szent István Társulat, Budapest, 2021.
7. Kövér György: Piaci hullámzások és gazdasági növekedés. In: Gergely András (szerk.): Magyarország története a 19. században. Osiris, Budapest, 2003.
8. https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020_b/lecke_05_019
<https://www.dhm.de/lemo/bestand/objekt/plakat-des-winterhilsswerkes-um-1938>
9. Jankovics Marcell: Trianon. Méry Ratio Kiadó, Budapest, 2019.
10. <https://m.mult-kor.hu/il3Es/article/index/.cut-660x380/60773.jpg?lavid=411378>
<https://fortepan.hu/hu/photos/?id=44771> Adományozó: Urbán Tamás
11. Szegő Gizi: Szófukar tsz-elnök. Ludas Matyi, 1962/1. (január 4.)
Vasvári Anna: Egy belvárosi kisiparosnál. Ludas Matyi, 1962/43. (október 25.)
Pusztai Pál: Ábrándozás. Ludas Matyi, 1962/20. (május 17.)
Várnai György rajza. Ludas Matyi, 1962/21. (május 24.)
https://adt.arcanum.com/hu/collection/LudasMatyi/?gad_source=1&gclid=EAIaIQobChMIucby-t_qigMVa5KDBx3ZGz1ZEAAYASAAEgJZbfD_BwE
- Jegyzőkönyv az MSZMP Központi Bizottságának üléséről, 1968. február 6. Bálint József előterjesztése a magánszektor tevékenységének szabályozásával kapcsolatos gazdaságpolitikai kérdésekről.
https://adatbazisokonline.mnl.gov.hu/pdfview2?file=static/documents/mszmp_mdp/HU_MNL_OL_M-KS_288_05_04450.pdf#search=mag%C3%A1nszektor&page=1
12. Folytatódnak a magyarellenés vandál akciók Erdélyben. Magyar Nemzet, 1990/67. (március 21.)
https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarNemzet_1990_03/?pg=216&layout=s
- Széll Jenő bukaresti magyar követ bizalmas jelentése, 1950.
Magyarellenés támadások Romániában. Magyar Nemzet, 1946/119. (május 30.)
https://adt.arcanum.com/hu/view/MagyarNemzet_1946_05/?query=m%C3%A1rton+%C3%A1ron&pg=128&layout=s
- Katonaság a tüntetők ellen Temesváron. Népszabadság, 1989/300. (december 19.)
https://adt.arcanum.com/en/view/Nepszabadsag_1989_12/?pg=260&layout=s

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	1. feladat	4	
	2. feladat	4	
	3. feladat	4	
	4. feladat	4	
	5. feladat	4	
	6. feladat	3	
	7. feladat	3	
	8. feladat	4	
	9. feladat	8	
	10. feladat	4	
	11. feladat	4	
	12. feladat	4	
	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző

Megjegyzések:

1. Ha a vizsgázó a II. írásbeli összetevő megoldását elkezdte, akkor ez a táblázat és az aláírási rész üresen marad!
2. Ha a vizsga az I. összetevő teljesítése közben megszakad, illetve nem folytatódik a II. összetevővel, akkor ez a táblázat és az aláírási rész kitöltendő!

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2025. október 15.

TÖRTÉNELEM

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2025. október 15. 8:00

II.

Időtartam: 140 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

OKTATÁSI HIVATAL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Fontos tudnivalók

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló kipontozott helyet!**

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásához tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!
- A feladatok megoldásához használhatja a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt.

Javaslatok a szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásához:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja fel a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágy, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Tárja fel a probléma előzményeit, okait, következményeit!
6. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit, nézőpontját, véleményét!
7. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve pizkozatot!
8. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
9. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesíráásra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

Eredményes munkát kívánunk!

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.

Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az egyetemes történelemre vonatkozó **rövid** feladat,

egy, a magyar történelemre vonatkozó **hosszú** feladat,

egy komplex feladat.

A rövid egyetemes és a hosszú magyar feladat **más korszakra** – az egyik az 1849-ig tartó, a másik az 1849 utáni korszakra – vonatkozzon! *(A táblázatban a korszakokat kettős vonal választja el.)*

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Korszak	Sorszám	Feladat	A feladat típusa
Egyetemes történelem	1849-ig	13.	A pénz megjelenése	rövid
	1849 után	14.	Francia gyarmatosítás	rövid
Magyar történelem	1849-ig	15.	Mária Terézia és II. József	hosszú
	1849 után	16.	Területi revízió	hosszú
Komplex	—	17.	A magyar kormányzati eszmék (1867–1945)	korszakokon átívelő
	—	18.	A Bocskai-felkelés és a Rákóczi-szabadságharc	összehasonlító

A feladatok tanulmányozása után **karikázza be a választott feladatok sorszámát!**

A következő táblázatban feltüntettük a négy választási lehetőséget. **Jelölje X-szel a választását a megfelelő sorban! Csak az egyik lehetőséget jelölje!**

A választott feladatok sorszáma	Választásának jelölése X jellel
13., 16. és 17.	
13., 16. és 18.	
14., 15. és 17.	
14., 15. és 18.	

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki!** Válaszeit az azonos típusú feladatokat követő pontozott vonalakra írja!

A válaszok elkészítése során **fogalmazvány** (piszkozat) készíthető.

A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

13. A feladat a pénz történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a pénz megjelenését és korai formáit! Röviden térjen ki arra is, hogy a korai folyamvölgyi civilizációkban milyen gazdasági szervezettel helyettesítették a pénzhasználatot!

Idegen kereskedők találkozása (Rajz egy későbbi történeti műből)

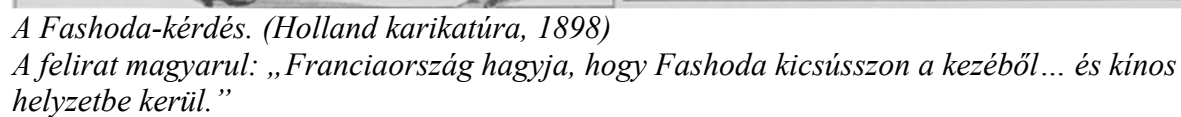

Aranyból készült régészeti lelet két oldala (Lüdia, Kis-Ázsia, Kr. e. 6. század)

14. A feladat a 19–20. századi gyarmatosítással kapcsolatos. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a francia gyarmatosítás gazdasági és politikai céljait, valamint mozgatórugóit az első világháború előtt!

„Tökéletesen láttuk, hogy a Vörös-tenger és a Földközi-tenger között nincs szintkülönbség, kivéve az árapályok okozta különbséget. [...] Amikor befejeztük első felderítésünket, és az alkirály mérnökei elkészítették előzetes tervüket, Konstantinápolyba mentem, hogy előkészítsem a terv végrehajtását. [...] Mivel Anglia ellenezte a csatornát, megegyeztem a szultánnal, hogy elkerüljem a két ország szembekerülését. [...] A terv megvalósításához vissza kellett térni Egyiptomba, 150–200 méterenként fúrásokat kellett végezni és a talajt kiegyenlíteni. Az előkészítő munkálatokkal megbízott mérnökök intelligensen és odaadóan dolgoztak. [...] Amint az angol politika látta, hogy ügyeink milyen kedvező fordulatot vesznek, ügynökei semmitől sem riadtak vissza, hogy ártassanak nekünk, és odáig mentek, hogy az alkirályt kizárással fenyegették, még örültnék is próbálták beállítani.” (Ferdinand de Lesseps: *A Szezei-csatorna története*, 1870)

A feladat kidolgozása:

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Szempontok		Elérhető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
Összpontszám		20	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		10	

15. A feladat a 18. századi Magyarországgal kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Mária Teréziának és II. Józsefnek a nemesség és a jobbágyság jogi és gazdasági helyzetét érintő intézkedéseit!

„Mi Mária Terézia, [...] esküszünk az élő Istenre, az ő szentséges anyjára, Szűz Máriára, és minden szentjeire, hogy Isten egyházait, az egyházi főrend[eket], [...] nemes urakat, a szabad városokat és minden honlakosokat mentességeikben és szabadságaikban, jogaikban, törvényeikben, kiváltságaikban, meg régi jó helybenhagyott szokásaikban megtartandjuk.” (1741. évi II. törvénycikk: A királyi eskü szövege)

„Annak a szabadságnak a csorbítása nélkül, amely az előbbi 1723. évi országgyűlés 14. törvénycikkében van rögzítve [amelynek értelmében a saját szükségletre behozott és kivitt áruk vámmentesek], egyébként minden dolog és áru után bármiféle és nemű is legyen az, amely Magyarországon és a hozzá kapcsolt részeken átvihető, vagy a mondott királyságba és országokba bevihető, vagy azokból kivihető, a harmincadvámot le kell róni, s ezt a vámot kivétel nélkül mindenki, legyen az nemes vagy nemtelen [...], megadni köteles.” (Mária Terézia rendelete, 1754)

„Az adózásnak igaz[ságos] és egyenes módja, mely által a közönséges terhek [közterhek] egy igaz jó egyenlőség szerint elosztatnak, legtöbbet használ a közönséges boldogságnak [közjónak] előmozdítására; ellenben pedig az [...] adózásnak igazságtalan s törvénytelen felosztása, a föld művelését, s szorgalmatosságot elfojtja, és a népnek szaporodását akadályoztatja.” (II. József birtokösszeírást előíró rendeletének bevezetője, 1786)

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

„Amit a kortársak csak sejtettek, ma már biztosan tudjuk: a felvilágosultként jellemzett 18. századi államok és uralkodók távolról sem feleltek meg a filozófia által felállított ideálnak. Feudális jellegük kétségbevonhatatlan [...]. A politikai gyakorlatban érvényesülő felvilágosultságot tehát el kell választanunk a filozófiai felvilágosultságtól. Felvilágosultnak azokat a 18. századi uralkodókat kell tekintenünk, akik országuk elmaradottságára ébredve mertek vállalni bizonyos polgári színezetű reformokat, hogy ezekkel Európa legfejlettebb államaihoz felzárkózhassanak.” (Ifj. Barta János történész, 2012)

16. A feladat a Horthy-korszakhoz kapcsolódik. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a területi revízió lépéseit! Válaszában tárja fel a területek visszacsatolásának körülményeit!

„Mi nem tartományokat veszítettünk el. Bennünket földaraboltak. A mi esetünk nem Elzász-Lotaringia esete. A miénk Lengyelország esete. Németország lemondhatott egy tartományáról, de mi fajunk egyharmadáról örökidőkre le nem mondhatunk. [...] Ezekre a határookra végleges békét építeni nem lehet. Ezekre a határookra fel lehet építeni egy börtönt, amelyben mi vagyunk az őrzöttek, és a győzők az őrzők.” (Bethlen István beszéde, 1928)

„A négy nagyhatalom [Nagy-Britannia, Franciaország, Olaszország, Németország] kormányfői kijelentik, hogy amennyiben a csehszlovákiai lengyel és magyar kisebbségek kérdése a következő három hónapon belül az érdekelt kormányok közötti megegyezés alapján nem oldódik meg, akkor ez a probléma az itt részt vevő négy nagyhatalom kormányfőinek következő értekezletén fogja vita tárgyát képezni.” (A müncheni egyezmény kiegészítő nyilatkozata, 1938)

„Március hó 26-án Jugoszlávia törvényes államfőjét erőszakkal elmozdították helyéről, békés szándékú kormányának tagjait börtönbe vetették. [...] Az új belgrádi rendszer katonai erőket vonultatott fel határainkon, s ezzel szemben Magyarország csak akkor tett védelmi intézkedéseket, amikor sorozatos légi támadások érték az ország területét, és határunkon betöréseket kíséreltek meg, ami ellen kormányom ismételten hiába tiltakozott.” (Horthy Miklós kiáltványából, 1941)

„A horvát nép vezérei [...] kimondották Horvátország önállóságát és függetlenségét. [...] A független és önálló horvát állam megalakulásával Jugoszlávia megszűnt létezni, és alkotóelemeire bomlott. Ezzel egyidejűleg parancsoló kötelességünkbe vált, hogy a Magyarországtól 1918-ban elszakított terület és az azon nagy tömegben élő magyarság sorsának és helyzetének biztosítását újból kezünkbe vegyük. Olyan szent nemzeti kötelesség ez, amelyet haladéktalanul teljesítenünk kell. Ezért még a mai napon parancsot adok katonáimnak, hogy a Délvidéken élő magyarságot az anarchia pusztításaitól megóvjuk. Katonáim akciója nem a szerb nép ellen irányul, amellyel nincs vitánk, és amellyel a jövőben békében akarunk élni.” (Horthy Miklós kiáltványából, 1941)

[illegible]

This image shows a full page of a handwriting practice worksheet. It consists of approximately 20 horizontal rows. Each row is defined by two parallel dotted lines, creating a series of uniform gaps for letter height. The entire page is otherwise blank, with no margins, text, or other markings.

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

.....

.....

.....

.....

Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
Történelmi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
Összpontszám		36	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		18	

17. A feladat a dualizmus és a világháborúk korának magyar történelmével kapcsolatos.
(komplex – korszakokon átívelő)

Mutassa be az 1867 és 1945 közötti magyar kormányzatok által képviselt, meghatározó eszméket a következő szempontok alapján:

- a dualizmus korának meghatározó kormányzati eszméi,
- Károlyi Mihály által, kormányzása idején képviselt eszmék,
- a Tanácsköztársaság meghatározó eszméje,
- a Horthy-korszak több, különböző kormányzati eszméje,
- a nyilas (hungarista) diktatúra meghatározó eszméje.

Válaszát időrendben haladva fogalmazza meg! Ne eseménytörténetet írjon!

„Én, ki egyike vagyok azoknak a keveseknek, akik még élnek azon korszakból, mikor Magyarország átalakulását megkezdte, nagyon jól emlékezem arra, hogy mikor e szót felírtuk zászlónkra: szabadság, a másik két szót is mellé írtuk: egyenlőség, testvériség. E hármat csak együtt lehet elfogadni, uraim! Mert a szabadság egyenlőség nélkül nem szabadság, az [...] kiváltság, az privilégium [előjog]; azt én a magyar alkotmány alapjául el nem fogadhatom.” (Jókai Mór kormánypárti képviselő országgyűlési felszólalása, 1883)

„Az államalkotási vágy, az élő nemzeti érzés ott szunnyad minden etnográfiailag [nemzetiségileg] egységes népfaj lelkében. S előbb vagy utóbb bekövetkezik a pillanat, amidőn ez a törekvés öntudatra ébred, és elemi erővel tör elő a vágy, hogy ő alkosson államot, s hogy elenyésztesse az állami és nemzeti határ közötti különbségeket. [...] A történelem lassú, de feltartóztathatatlan processzusban [folyamatban] etnográfiailag is egységes nemzeti államok kialakulása felé halad.” (Tisza István, 1911)

„A magyar csapatokat nem a határra küldik, hogy őrt álljanak addig, amíg [...] a fegyverszünetet elérjük, hanem idehozzák Budapestre, hogy a Magyar Nemzeti Tanácsot, mely [...] teljes függetlenséget, önálló magyar hadsereget, magyar külügyet [...] akar a dolgozó és szenvedő tömegeknek, [...] letörje, és mozgalmát vérbe fojtsa. Katonák! Szégyen és gyalázat, hogy amikor körülöttünk minden nemzet egységesen harcol szabadságáért, önállóságáért [...], Magyarországon még mindig [...] a bécsi cselédek [...] parancsolnak.” (A Nemzeti Tanács kiáltványa, 1918)

„[Kunfi Zsigmond] mint közoktatásügyi miniszter, ma is azt vallja, hogy a teljes lelkiismereti szabadság mindenki számára csak úgy biztosítható, ha [...] a vallás magánüggé válik, és ha annak következtében az iskolában sem taníttatja az állam a vallást. [...] A küldöttség egyik tagja [...] azt a kérdést intézte a miniszterhez, hogy tehát ő a kultúrharc álláspontján áll-e. A miniszter erre a kérdésre azt válaszolta, hogy korántsem, hanem a legteljesebb lelkiismereti szabadságnak biztosítása az ő kívánsága, amely adja meg a hívés és nem hívés szabadságát mindenkinek.” (Korabeli sajtóbeszámoló, 1919. január)

„Mindenekelőtt nyíltan s határozottan el kell ismernünk, hogy nemzetünk belső életének erkölcsi alapjául s irányító elvéül a keresztény világnézetet és erkölcsöt kell elfogadnunk, s hogy aki ezt az elvet megtámadja vagy mellőzi, nemzetünk erkölcsi újjászületését s egészséges fejlődését veszélyezteti.” (Bangha Béla kormánypárti író-újságíró, 1920)

18. A feladat a kora újkori magyar történelemmel kapcsolatos. (komplex – összehasonlító)
Vesse össze a források és ismeretei segítségével a Bocskai-felkelést és a Rákóczi-szabadságharcot a következő szempontok alapján:

- a mozgalmakat megelőző háborúk hatásai,
- az elégedetlenség okai,
- a hadseregszervezés jellemzői,
- a Bocskai és Rákóczi által betöltött méltóságok,
- katonai eredmények,
- a konfliktusokat lezáró békék.

„Lehet, sőt magam is úgy gondolom, hogy a török rossz állapotban van, de felségednek is meg kell fontolnia a saját állapotát. Elszegényedett országával, rosszul fegyelmezett katonáival, leromlott végváraival a nagy lőszer- és élelmiszerhiánnyal, a felhalmozott adósságokkal – amelyek következtében minden hitel elveszett – Felséged állapota ugyancsak nem a legjobb.”
(Mátyás főherceg levele bátyjának, Rudolf német-római császárnak és magyar királynak a tizenöt éves háború végén)

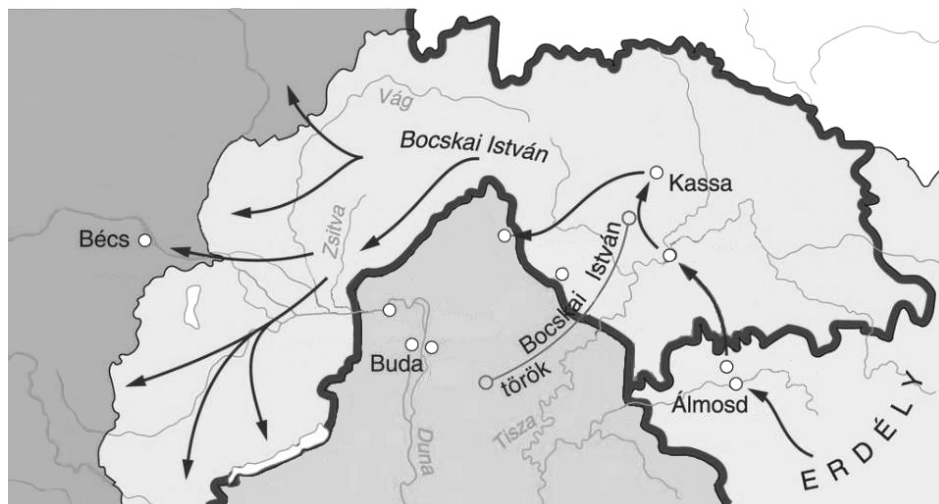
„A Bocskai mellé álló szabad hajdúk 1604. október 15. éjszakáján Álmosd és Diószeg között rajtaütöttek a [...] [császári] ezred katonáin. A győzelmet akkor a császári zsoldban lévő hajdúk átállása tette lehetővé. A hajdúság biztosította Bocskai számára a szükséges haderőt, végig kitartott mellette.” (Papp Sándor történész)

„Őfelsége döntése szerint [a háború nyomán keletkezett] az adósságokat arányosan a tartományokra kell terhelni. Meg kell vizsgálni a módját, hogyan lehet ezt végrehajtani. [...]

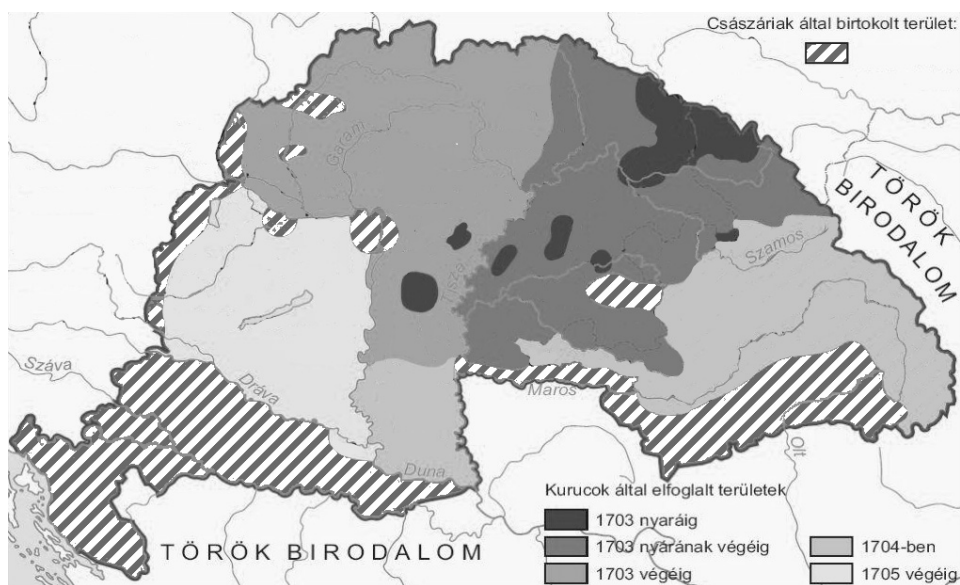
Tanácsos 1: »A[z] [...] adósságot a tartományokra kell hárítani és meg kell hallgatni, hogy mit szólnak hozzá.«

Tanácsos 2. »Kétértelmű abban, vagy legalábbis igen nehéznek tűnik számára, hogy [az adósságot] [...] egyszerre a tartományokra lehet terhelni.«” (Bécsi udvari tanácskozás jegyzőkönyve, 1700)

„II. Rákóczi Ferenc, amint azt később emlékirataiban papírra vetette, 1703 június közepén mintegy háromszáz rosszul felfegyverzett jobbágy és bujdosó katona élén kezdte meg fegyveres harcát. [...] A felkelés zászlói alá sereglettek között a magyarországi társadalom szinte valamennyi rétege megtalálható volt, ám nagy részük a fegyverforgatáshoz értőkből került ki. A fegyverre keltek zömét a nemesség alsó rétegei, a törökellenes harcok szabad és végvári katonasága, Thököly volt kurucái, illetve a földesúri családok egykori birtokvédő katonaparaszttjai adták. Rákóczi és Bercsényi [...] jelentős jobbágytömegeket [is] vonzottak a felkelők táborába.” (Czigány István történész)

Bocskai István hadmozdulatai

A II. Rákóczi Ferenc által 1705-ig megszerzett területek

A választott komplex feladat sorszáma:

A feladat kidolgozása:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

[illegible]This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines, typical of primary school writing paper. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Korszakokon átívelő komplex feladat			
Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	3	
	F2	3	
	F3	3	
	F4	3	
	F5	3	
Történelemi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	3	
	E2	3	
	E3	3	
	E4	3	
	E5	3	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

Összehasonlító komplex feladat			
Szempontok		Elér- hető	Elért
		pont	
Feladatmegértés		2	
Tájékozódás térben és időben	T1	2	
	T2	2	
	T3	2	
	T4	2	
Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	K1	2	
	K2	2	
	K3	2	
Ismeretszerzés, források használata	F1	4	
	F2	4	
	F3	4	
Történelemi gondolkodás és történelmi ismeretek	E1	4	
	E2	4	
	E3	4	
	E4	4	
Összpontszám		44	
		Osztószám 2	
Vizsgapont		22	

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A feladatlapon szereplő források (szöveg, kép, táblázat, grafikon) lelőhelyei:

- 13.** https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Olaus_Magnus_-_On_Trade_Without_Using_Money.jpg
[https://en.wikipedia.org/wiki/Croeseid#/media/File:Kroisos._Circa_564-53-550-39_BC._AV_Stater_\(16mm,_10.76_g\)._Heavy_series._Sardes_mint.jpg](https://en.wikipedia.org/wiki/Croeseid#/media/File:Kroisos._Circa_564-53-550-39_BC._AV_Stater_(16mm,_10.76_g)._Heavy_series._Sardes_mint.jpg)
- 14.** <https://picryl.com/media/de-fashoda-quaestie-b8a7b8>
 Ferdinand de Lesseps: Histoire du canal de Suez, Paris, Pichon-Lamy et Dewez, 1870
<https://www.gutenberg.org/files/65092/65092-h/65092-h.htm>
- 15.** <https://net.jogtar.hu/ezer-ev-torveny?docid=74100002.TV&searchUrl=/ezer-ev-torvenyei%3Fpagenum%3D24>
 Magyar történeti szöveggyűjtemény II/2. Szerk. Sinkovics István. 1526–1790.
https://en.mandadb.hu/dokumentum/341087/Sinkovics_Magyar_trtneti_szveggyjtemny_msodik_ktet.pdf
 Szántay Antal: A II. József-kori kataszteri felmérés.
https://www.history.mta.hu/hirek/szantay_antal/hu_szantay.html
 Ifj. Barta János: A kalapos király emlékezete. II. József és Magyarország. Debreceni Egyetemi Kiadó, Debrecen, 2012.
- 16.** https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020/lecke_06_022
https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_11_nat2020_b/lecke_06_022
- 17.** Tökéczki László: Tisza István eszmei, politikai arca. KKE-TTK Közalapítvány, Budapest, 2018.
<https://www.arcanum.com/hu/online-kiadvanyok/Banlaky-banlaky-jozsef-a-magyar-nemzet-hadtortenelme-2/24-a-magyarorszagi-191819-evi-forradalmi-mozgalmak-es-a-voros-haboru-tortenete-7E17/a-a-karolyi-korszak-fobb-esemenyei-7E29/mellekletek-811F/3-szamu-melleklet-a-nemzeti-tanacs-proklamacioja-812F/>
 Alkotmány, 1919. január 29.
 Borhegyi – dr. Nánay: Történelem 11. Oktatási Hivatal, Budapest, 2022.
- 18.** Bihari Péter: Befejezetlen múlt 3. Műszaki Kiadó. Budapest, 2003.
 ÖStA HHStA Vorträge an der Kaiser Kart. 11.
 Papp Sándor: Bocskai István. Rubicon 2020/12
 Czigány István: A Rákóczi-szabadságharc hadserege. Rubicon 2004/1
 Száray Miklós: Történelem II. Forrásközpontú történelem. Nemzedékek Tudása Kiadó. Budapest, 2012.

Azonosító
jel:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

		pontszám	
		maximális	elért
I. Egyszerű, rövid választ igénylő feladatok	Összesen	50	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges (kifejtendő) feladatok	13. feladat	10	
	14. feladat	10	
	15. feladat	18	
	16. feladat	18	
	17. feladat	22	
	18. feladat	22	
	Összesen	50	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
	I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma	100	

dátum

javító tanár

	pontszáma egész számra kerekítve	
	elért	programba beírt
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

dátum

dátum

javító tanár

jegyző